

25 maart

Oude blazen zijn beu. Ik weet waarover ik praat. De gêne van een natte onderbroek is mij welbekend. Maar zie, *elk nadeel heb zijn voordeel*, zoals Cruijff altijd zei. Cruijff was kind aan huis bij ons. Hij en François konden uren palaveren over strafschoppen, arbiters en andere onnozelheden. Ik deed daar niet aan mee. Voetbal is mijn ding niet.

Enfin, ik had het over mijn uitgerekte blaas. Vandaag heeft die mijn leven gered. Ik denk niet dat er veel mensen zijn die dat kunnen zeggen.

Ik wilde juist iets gaan eten toen Suzy's achterdeur openvloog. Een doffe klap van hout tegen steen, veel force. Dat kon maar één ding betekenen: heet konijn gesignaleerd!

Suzy krijgt regelmatig volk over de vloer. Ze is masseuse, iemand die spieren losmaakt. Zo heeft ze het mij verteld, zo staat het ook op internet. Niets dubieus. Vrouwen snappen dat. Mannen zijn lastiger, hun apparaat durft nogal eens tegen te stribbelen. De hardleerse gevallen laat Suzy buiten afkoelen. Ik heb al veel mansvolk zien krimpen onder haar afdak.

Normaliter gebruik ik mijn kijkers niet voor haar. Mensen bespioneren waarmee ge samen koffiedrinkt, is tegen mijn principes. Behalve als er konijnen mee gemoeid zijn. Voor die beestjes maak ik graag een uitzondering. Ik haalde mijn binoculair uit het foedraal, en ik kreeg de schok van mijn leven. In het deurgat stond Labbekak.

‘Onmogelijk, Irma,’ zei ik tegen mijzelf, ‘ge ziet spoken, mens.’ Op dat moment rekte hij zich uit. Zijn hemd schoot uit zijn broek en zijn buik kwam bloot. Een vieze bierton met grijzig krulhaar. Een pens waar een fatsoenlijk spook nooit mee te koop zou lopen.

Het was hem. Het was Labbekak.

Ik heb mij dikwijls afgevraagd hoe François zich gevoeld moet hebben toen hij wist dat hij doodging. Nu weet ik het. Niet. Oog in oog met het einde is er enkel ‘niet’. Geen gevoel, geen beeld, geen klank. Roerloos zwart. Ik ging er in onder, in dat zwart. Ik kreeg geen lucht meer. En toen kwam er dus hulp van mijn blaas. Ineens liepen mijn sloffen vol pis, en stond ik terug op de wereld.

Ook bij Labbekak was het hoogwater. Hij ritste zijn broek open en plaste ongegeneerd tegen de muur. Suzy stond erop te kijken. Ze droeg iets roods. Een grote tulp, zo zag ze eruit. Een schone tulp. Binnen in mij schoot er van alles in gang. Ze gaat die vuile muurpisser op zijn donder geven, dacht ik. Ze pakt hem bij zijn schabbernakken. Ze zet hem op straat. Ik vloog terug in de tijd, naar die avond dat ik zelf uit mijn krammen was geschoten. Labbekak door het lint, scherven op de vloer, handen om mijn keel. Geen asem meer. Geen asem.

Suzy moest daar weg. Voor Labbekak haar iets aanded. Werd ik de pineut, dan was dat maar zo. Ik was toch al over datum. Zij niet. Ik probeerde te roepen. Stom! Ouwe stemmen vervliegen op de wind. Zelfs de duiven in de dakgoot hoorden mij niet. Toen dacht ik aan de revolvers van François. Niet om dood te schieten, nee. Gewoon om... ja, waarom? Ik weet het niet. Mijn hoofd leek vol watten te zitten. Ik sopte naar de kluis om een van de Beretta’s te pakken, en toen ik terugkwam, stonden ze te kussen. Zij

meer dan hij, als ge begrijpt wat ik bedoel. Op dat moment wist ik het. Ze hadden het samen aangelegd, om mij af te maken. Suzy had me gejudast.

KLIK deed die revolver. En nog eens. KLIK.

Ik had het kunnen weten. François was beroeps. Een geladen wapen in huis, dat zou hij nooit hebben geriskeerd.

Labbekak en Suzy kusten gewoon door. Ze klitten aan elkaar als naaktslakken. Ik stond daar, met die revolver in mijn hand. Had ik écht geschoten op haar? En zij? Had zij mij écht verkocht aan de vijand? Ik voelde mij verschrompelen tot een zak met beenderen. Mijn hele lijf deed zeer. In eten had ik geen goesting meer. Ik schopte mijn natte sloffen uit, trok een propere onderbroek aan, en ging beneden voor de teevee zitten.

Intussen zit ik aan de zevende herhaling van het journaal, het zevende rusthuisschandaal. Sukkelaars in rolstoelen die om het uur een meter naar links of naar rechts worden gereden. Tot het tijd is om te eten of te slapen.

‘Een schandaal,’ zegt de presentator, een gast die nog nat is achter zijn oren, ‘de schaamte voorbij.’

Wat weet zo’n melkmuil daarvan?

Ik ben jaloers op die mensen. Zij hebben een verpleegster die hun kwijl wegveegt.

26 maart

Ik werd wakker met de stem van François in mijn oor. *Oppassen, Irma! Het eerste slachtoffer in een oorlog is het gezond verstand. Laat u niet wegzakken. Uw blaas kan niet eeuwig op haar qui-vive zijn.*

Hoewel ik François nog altijd de nek wil omwringen, ben ik blij dat hij zijn dood heeft overleefd. Zijn woorden deden mij deugd. Ik voelde mij weer strijdvaardig. Als Labbekak & Co dachten dat ik mij zou laten afslachten, dan hadden ze het mis.

Ik verzamelde mijn arsenaal. Drie keer de trap op en af, om van mijn uitkijkpost annex atelier een hoofdkwartier te maken, net zoals James Bond het zou doen. Ik ben zot van die man, zot van Sean Connery. Nadat ik hem bezig had gezien in *Dr. No*, wilde ik alleen nog maar hém zijn. Sean is geboren in hetzelfde jaar als ik, maar op een betere plek. In mijn dorp was er geen nood aan een 007, en al zeker niet aan een van de vrouwelijke soort. Ik had later geboren moeten worden. Of nooit. Dat was allicht het beste geweest. Enfin...

Nadat alles verhuisd was, inspecteerde ik het materiaal: twee revolvers, zesendertig kogels, een deegrol, een blaaspijp met twee gifpijltjes, een messenset, een boormachine op batterijen, een strijkijzer en een staafmixer. Het kleine doosje met de pil die naar amandelen rook, stopte ik in de zak van mijn rok. Voor noodgevallen.

Best mogelijk dat ik die pil zal moeten gebruiken. Ik heb niet veel verstand van oorlog. Het enige vlees waarin ik ooit mijn mes heb gezet, lag op een telloor. Het enige waarop ik ooit heb geschoten, is een kermisballon. Meer dan zestig jaar geleden was dat, tijdens mijn verkering met François. De eigenaar van het kraam was bijna een oog kwijt. Hij snokte het geweer uit mijn handen en gaf mij mijn geld terug. Nee, het ziet er niet goed uit voor mij. Toch ga ik me niet laten doen, niet door Labbekak.

Om halfacht zat ik op post. Twee lange uren later vloog Suzy's achterdeur open. Labbekak in boxersshort, alsof het al zomerde. Hij liet zich in een van de strandstoelen zakken, met een gazet en een beker koffie.

Met mijn mono-kanon had ik recht in zijn ogen kunnen kijken, met mijn binoculair eveneens. Ik durfde niet. Het zweet brak mij uit als ik er nog maar aan dacht. Zelfs toen hij klein was, kon ik hem niet aankijken zonder opvliegers te krijgen. Labbekak is een stuk krapuul, een reptiel in mensenvel. Volgens de gevangenispsychiater komt dat door zijn hersenen. Het ene stuk te groot, het andere te klein. Het maakt niet uit. Ik had hem moeten aborteren, dat was voor iedereen beter geweest.

Suzy kwam hem drie keer bijschenken, in peignoir en met los haar. Ze lachte naar hem, een beetje groen, vond ik. Hij lachte niet terug. Van zodra ze uit zicht was, kieperde hij de helft van de koffie in het gras, en vulde de beker bij met whisky. De fles lag verstopt onder de rododendron. Hij moest er niet eens zijn kont voor optillen. Bij elk van zijn cocktails rookte hij een sigaret. Zelf gerolde brol, met van dat zoetig ruikend spul erin, wiet. Ook van onder de rododendron.

Ik hield mijn hart vast. Had Suzy geluk, dan dronk en smoorde Labbekak zich in slaap. Had ze malchance, dan schoot hij in een Franse kolere. Ze had geluk. Iets voor de middag vielen zijn ogen toe. Madam Judas ging bij hem zitten en staaarde naar zijn ademende pens. Er zaten mieren onder haar vel. Ze wriemelde constant met haar tenen, en snoot minstens tien keer haar neus. Had ze goesting? Wilde ze hem bespringen? Ik kwam het niet te weten, want meneer Somber-Grint kwam naar buiten.

Somber-Grint woont rechts van haar, of links – als ge het van de andere kant bekijkt. Hij draaide direct zijn hoofd weg toen hij haar zag. Daarna rolde hij zijn turnmatje uit. Op het grint. Dat doet hij drie keer per dag, ook als het vriest of regent. 's Morgens vijftig keer opdrukken, 's middags iets wat moet doorgaan voor yoga, 's avonds weer opdrukken. Veel eer haalt hij niet van zijn inspanningen. Hoewel hij rond de veertig moet zijn, heeft hij nog altijd de carrure van een schooljongen. Zijn vrouw is een kop groter dan hij, en ze weegt minstens honderdtwintig kilo. Hoe oud ze is, daar heb ik geen gedacht van. Alles wat haar leeftijd kan verraden, zit ingepakt in vet. Op zon- en feestdagen komt ze mee met hem naar buiten en staat ze luidop te tellen. Dan trillen zijn armen van de zenuwen.

Wat Suzy in Labbekak ziet, is me een raadsel. Zo grauw als een schotelvod, grijze stoppels op zijn kin, oogzakken waar ge een kilo patatten in kwijt kunt. En nog altijd die paardentanden. Daar is hij mee geboren. Twee bovenaan, vier onderaan.

Ze hadden zoiets nooit eerder meegemaakt in het moederhuis. De helft van de staf kwam langs om te kijken. Ik begreep het niet goed, al die commotie voor een paar

tandjes die ge nauwelijks kon zien, al deed het me gemeend deugd dat ik iets speciaals had geproduceerd. Apetrots was ik op dat vertederende hoopje mens. Toen hij mijn tepel bijna afbeet, moest ik lachen en wenen tegelijk. ‘Wat een karaktertje,’ zei ik tegen François. Nu weet ik beter. Ik had hem moeten smoren met mijn kopkussen!

Wat zou mijn eigen moeder hebben gedaan met een misbaksel als hij? Ik heb het haar nooit kunnen vragen. Een week voor mijn negentiende verjaardag werd ze gebeten door de Mechelse scheper van de groenteboer. Twee weken later was ze dood.

Suzy heeft ook een hond. Spijtig dat het zo’n braaf beest is. Zou daar iets aan te doen zijn?

Mijn courage, daar ben ik trots op. Een dik half jaar geleden was ik ze kwijt. De naschok van mijn verdwijning, denk ik. Het was ook niet min. Eerst een maand in quarantaine, om vervolgens te worden neergepoot in een troosteloze voorstad. Had Labbekak in die periode voor mijn neus gestaan, dan had ik mij gegarandeerd laten afmaken. Heel diep zat ik. Compleet mijn eigen schuld. Ik had mij laten uitwissen om hem een kloot af te trekken. Dat ik op die manier ook mijn eigen castreerde, had ik niet ingecalculeerd.

Ik verkommerde. Soms woog de stilte een ton. De enige die af en toe iets tegen mij zei, was François, en die was dood. Ik ging kapot aan die stilte, vervloekte het dat mijn longen iedere dag vol nieuwe asem liepen. Toen vond ik in de badkamerkast een vergeten potje met een doodshoofd erop. Slaappillen. Alles werd helder. Mijn vijfentachtigste verjaardag zou mijn laatste worden.

Het liep anders. Dat kwam door de Vuurtorens. Zij staken mij in gang, zoals Gavriolo Princip de Grote Oorlog in gang stak. Onbedoeld en ongeweten.

De morgen van mijn verjaardag maakte ik een mengsel van Clos de Vougeot met valium. Daarna installeerde ik mij op mijn dakterras. Nu is dat mijn hoofdkwartier. Destijds was het nog een terras zoals alle andere. Buitenlucht zonder technische hoogstandjes.

Meer dan een uur zat ik daar. Wolken kijken en zonden overdenken. Wolken zijn er de klok rond, in het echt of in de maak. Zonden ook. Er kwam een mus aan gefladderd. Ze landde op de tafel, en ging daar zitten pinkogen. Het pakte mij. Straks fladder ik met u mee, dacht ik. Naar het kerkhof. Naar François.

Dat is een doodzonde, Irma. Ge gaat rechtstreeks naar de hel als ge dat doet en daar kan zelfs uw blaas u niet uithalen!

François' bezorgdheid pakte mij ook. Dat hij mij al die jaren voor het lapje had gehouden, wist ik nog niet op dat moment. Ik wou dat ik terug kon naar die tijd van zalige onwetendheid. De helft van mijn fortuin heb ik er voor over om zijn bedrog te mogen vergeten.

Ergens sloeg een deur dicht. De mus vloog weg. Ineens had ik geen goesting meer in zonden of wolken. Ik wilde binnen sterven, zodat de kauwen mijn ogen niet zouden uitpikken.

Recht komen uit een kuipstoel is geen kattenpis als ge versleten zijt. Ge moet daar over peinzen. Waar en hoe ge uw handen gaat zetten. Welke knie ge eerst gaat forceren. Mijn gedachten zaten nog bij die mus, en bij de tijd dat ik zelf nog vogelde en vloog. Ik kwam overeind zoals ik dat twintig jaar geleden moet hebben gedaan. Dat pakte verkeerd uit. Ik verloor mijn evenwicht, kon me nog juist op tijd vasthouden aan de balustrade.

Zo zag ik hen, de Vuurtorens. Meneer, madam en twee bloedjes van kinderen. Een hele familie Vuurtorens. Hun huis is hoog en smal en er brandt altijd licht. Vierentwintig op vierentwintig. Zeven op zeven. Veel licht voor weinig decor: een kale vlakke met hier en daar een aangespoeld meubel. Ik had er nooit enig teken van leven gezien, en

precies op de dag dat ik wilde sterven, installeerden ze daar hun tableau vivant. Een vingerwijzing van hierboven, een andere verklaring is er niet.

De kleinste Vuurtoren lag op de grond te schokken en te schudden, alsof hij bezeten was. De drie anderen stonden erbij en keken ernaar. Een schilderij van Delvaux. Iets uit een andere wereld. Ik heb het niet voor Delvaux. Al die witte madammen, al dat bloot, levend dood. Nee, geef mij maar de kloekheid van Permeke. Hij verjaarde op dezelfde dag als ik, de eenendertigste juli. Dat scheidt een band. Ik heb hem dat verteld op een van zijn tentoonstellingen, niet zo lang voor hij stierf. Hij keek recht in mijn ogen en zei dat hij het ook voelde. Grote meneer, Permeke! De arme man zou door de grond gezakt zijn van schaamte bij het theater van de Vuurtorens. Hoe ze daar stonden, de manier waarop madam haar armen in de lucht smeedt, de trappelende beentjes van dat jongetje. Allemaal onder dat felle licht. Belachelijk!

En toch... toch begonnen mijn vingers te tintelen. Een gevoel dat ik bijna vergeten was. Binnen in mij werd er iets wakker. Ik zag mezelf op de grond zitten van de schuil-kelder, tijdens de oorlog tegen Hitler. Op mijn schoot een brok houtskool en een blad papier uit een oud kasboek. Kaarsvet, schimmel, kou, honger, vlechten in mijn haar, gedonder boven mijn hoofd. De goede, oude tijd.

Ik kieperde mijn mengsel over de balustrade, en kleedde me aan. Mijn deux-pièces in visgraat en daaronder een kanten blouse. Daarna belde ik naar *Coiffure Jean*. Wie een nieuwe start wil maken, moet beginnen met nieuw haar, dat weet iedereen. Ik mocht direct komen.

‘Maak er iets schoons van,’ zei ik.

Dat deed hij. Er zit veel Jeanne in het binnenste van